

Azylová procedura

Cizinec, který vstupuje na území České republiky s úmyslem požádat o azyl, musí svůj záměr sdělit policii, což může učinit na hraničním přechodu. Samotná azylová procedura začíná podáním „návrhu na zahájení řízení o udělení azylu“. Tento návrh je možno podat pouze v přijímacím středisku umístěném ve Vyšních Lhotách. Při podání návrhu je cizinci odebrán cestovní pas či jiný průkaz totožnosti. Pobyť v **přijímacím středisku** slouží k založení základních dat do evidence, provedení lékařských prohlídek a karanténních opatření. Formou vstupního pohovoru, který je veden pracovníky Ministerstva vnitra, jsou zjišťovány důvody, které vedly k podání žádosti o azyl. Pokud existují jakékoliv důkazy, podporující cizincovo tvrzení, je dobré je předložit co nejdříve.

Po skončení doby karantény a nezbytné administrativy (v praxi přibližně dva až tři týdny) bude žadatel o azyl přemístěn do jiného, a to **pobytového tábora**. Žadatel o azyl, který je zde ubytován, je zajištěn základní hygienický standard, strava, zdravotní péče apod. Za zákonem stanovených podmínek je povinen si hradit zcela či zčásti ubytování, stravu, popř. jiné služby a kapesné. Žadatel má také možnost pobyť v táboře kdykoli opustit, popř. pobývat v soukromí.

Po celou dobu procedury má žadatel o azyl možnost kontaktovat kancelář **Vysokého komisaře Spojených národů pro uprchlíky** (UNHCR) či **nevládní organizace**, které poskytují právní a sociální poradenství. Tyto služby jsou poskytovány bezplatně.

Azylová procedura

Kdo je uprchlík

(definice dle mezinárodního práva: Úmluva o právním postavení uprchlíků, 1951)

Osoba, která se nachází mimo svou vlast a má oprávněné obavy před pronásledováním z důvodů rasových, náboženských nebo národnostních nebo z důvodů příslušnosti k určitým společenským vrstvám nebo i zastávání určitých politických názorů, je neschopna přijmout, nebo vzhledem ke shora uvedeným obavám odmítá ochranu své vlasti; totéž platí pro osobu bez státní příslušnosti nacházející se mimo zemi svého dosavadního pobytu následkem shora zmíněných událostí, a která vzhledem ke shora uvedeným obavám se tam nechce nebo nemůže vrátit. V případě osoby mající několik státních občanství se pojem „země jeho státního občanství“ týká všech zemí, jejichž je státním občanem; žádná osoba však nebude považována za zbavenou ochrany země své příslušnosti, pokud se bez závažného důvodu založeného na oprávněných obavách vzdala ochrany jedné ze zemí svého státního občanství.

Žadatel o azyl – práva a povinnosti

Dle zákona má žadatel o azyl v České republice tato práva:

- Jednat při řízení ve svém jazyce, za tímto účelem Ministerstvo vnitra poskytne bezplatně tlumočnicka, nebo si žadatel může přizvat na své náklady tlumočnicka dle své volby
- Bezplatná základní zdravotní péče
- Bezplatné ubytování, strava a kapesné, a to za předpokladu, že pobývá v přijímacím či pobytovém středisku. Po pobytu v přijímacím středisku má žadatel právo žít mimo pobytové středisko v soukromí – v tomto případě si žadatel hradí náklady spojené s pobytem sám
- Nechat se zastupovat během řízení
- Požádat o pomoc fyzickou či právní osobu zabývající se poskytováním pomoci uprchlíkům
- Nahlížet do svého spisu, vedeného Ministerstvem vnitra, a pořizovat si z něj výpisy

Azylová procedura

Žadatel o azyl v ČR má následující povinnosti:

- Strpět ubytování v přijímacím středisku do provedení nezbytných úkonů
- Strpět sejmutí daktyloskopických otisků a pořízení obrazového záznamu s cílem zjistit či ověřit jeho totožnost
- Písemně oznámit vedoucímu pobytového střediska opuštění tohoto střediska na dobu delší než 24 hodin
- Dodržovat ubytovací řád střediska
- Dostavit se po předvolání k pohovoru s pracovníkem Ministerstva vnitra ve stanovené lhůtě

Azylová procedura

Rozhodnutí o tom, zda žadatel obdrží azyl

Rozhodnutí o tom, zda žadatel obdrží azyl nebo ne, vydá Ministerstvo vnitra do 90 dnů ode dne zahájení řízení. Tato lhůta může být přiměřeně prodloužena. V tomto případě má Ministerstvo vnitra povinnost o tom žadatele vyrozumět. Řízení o žádosti může být přerušeno, a to nejdéle na 90 dnů, pokud se žadatel nemůže řízení zúčastnit ze zdravotních či jiných vážných důvodů. Dále může být řízení přerušeno, pokud byl žadatel vyzván, aby opravil nedostatky podání, a to nejdéle na 14 dnů. Řízení o žádosti může být zastaveno, pokud např. účastník vzal návrh zpět, během řízení zemřel, pokud ve stanovené lhůtě neodstranil vady podání či pokud se bez vážného důvodu opakovaně nedostavuje k pohovoru a neposkytuje informace nezbytné pro zjištění skutečného stavu věci. V případě, že je žádosti vyhověno, žadatel o azyl se stává **azylantem** a získává trvalý pobyt na území České republiky. Pokud je žádost odmítnuta, má žadatel o azyl právo podat proti rozhodnutí rozklad do 15 dnů ode dne doručení rozhodnutí. Je-li žádost odmítnuta jako zjevně neodůvodněná, lze podat rozklad pouze do 7 dnů od doručení.

Žádost je považována za zjevně neodůvodněnou, pokud žadatel uvádí pouze ekonomické důvody, nebo úmyslně uvádí nesprávné údaje, přichází ze státu, který Česká republika považuje za třetí bezpečnou zemi nebo bezpečnou zemi původu, nebo má více než jedno občanství a nepožádal o ochranu v jednom ze států, jehož občanství má. Žadatel o azyl může využít pomoc právníků nevládních organizací. Správní orgán II. instance buď rozklad zamítne, a tedy potvrdí původní záporné rozhodnutí, nebo původní rozhodnutí zruší. Pak má možnost buď udělit azyl, anebo vrátit případ zpět do I. instance k novému projednání.

Pokud žadatel obdrží negativní rozhodnutí, má lhůtu 30 dní na podání žaloby na přezkoumání rozhodnutí Vrchním soudem. Včas podaná žaloba má odkladný účinek na vykonatelnost rozhodnutí. Žadatel může na základě žaloby Vrchnímu soudu požádat o vízum za účelem strpění pobytu v České republice

Azylant

Azylantem se na území České republiky rozumí cizinec, kterému byl podle zákona 325/1999 Sb. udělen azyl, a to po dobu platnosti rozhodnutí o udělení azylu.

K přechodnému ubytování cizinců, kterým byl udělen azyl, slouží **Integrační azylové středisko**. Integrační azylová střediska se nacházejí v Jaroměři, Zastávce u Brna, Hoštce-Velešicích u Roudnice nad Labem a v Ústí nad Labem-Předlicích.

Azylová procedura

Azylant má podle zákona o azylu stejná práva a povinnosti jako český občan s výjimkou práva volebního a branné povinnosti. To znamená, že azylant může pracovat či být evidován na úřadu práce, může studovat, podnikat a podstupovat jakékoliv právní úkony. Na druhé straně musí stejně jako čeští občané platit daně, zdravotní pojištění a nést odpovědnost za jakékoliv protiprávní jednání. Aby se azylant mohl začlenit do české společnosti co nejdříve a co nejnadhěji, existuje státní integrační program, v jehož rámci by měl být azylantovi do 1 měsíce od udělení azylu nabídnut bezplatný kurz českého jazyka a v co nejkratší možné lhůtě i tzv. integrační byt. Ten si může azylant po dohodě s příslušným odborem Ministerstva vnitra ČR vyhledat sám (či s pomocí nevládní organizace) nebo přijme nabídku Ministerstva vnitra ČR (taková nabídka je mu účinná jen jednou – pokud odmítne, je ze státního integračního programu dále vyloučen). V rámci tohoto programu je obcím, které azylantovi poskytnou byt a tento je tomuto či případně dalším azylantům k dispozici během následujících deseti let, poskytována jednorázová dotace. Tato podpora bydlení azylantů je způsobena situací na českém trhu s byty, kdy by naprostá většina azylantů byla po velmi dlouhou dobu nucena žít buďto v podnájmech, tedy za velmi obtížných finančních podmínek, nebo ve státních integračních střediscích, kterých by v takovou chvíli bylo ovšem nutno zřídit podstatně více. To by ovšem daňového poplatníka stálo značné prostředky. Přes různé problémy, které se ve státním integračním programu vyskytují, se jedná o jedinou skutečnou pomoc, kterou český stát poskytuje integraci azylantů do českého prostředí. Největší díl odpovědnosti padá samozřejmě na azylanty samotné, kteří mohou v případě potřeby vyhledat pomoc nevládních organizací či pracovníků místních sociálních odborů.

Azylant může po pěti letech (někdy i dříve) zažádat o české občanství.

Důvody udělení azylu

Azyl může být v České republice cizinci udělen, pokud:

- bude v řízení zjištěno, že cizinec je pronásledován za uplatňování svých politických práv a svobod nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodů rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině či pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož je občanem, je-li žadatel bez občanství, pak ve státě jeho trvalého pobytu
- žadatel o azyl je manžel/ka azylanta, svobodné nezletilé dítě (tj. mladší 18-ti let) azylanta a je-li žadatel o azyl rodičem azylanta mladšího 18-ti let
- cizinec je uprchlíkem podle mezinárodní smlouvy a podle rozhodnutí Úřadu Vysokého komisaře OSN

Ministerstvo vnitra ČR také může udělit azyl z humanitárních důvodů.

Azylová procedura

Důvody neudělení azylu

Azyl nebude cizinci udělen, pokud uvádí pouze ekonomické důvody, úmyslně uvádí nesprávné údaje, přichází ze státu, který Česká republika považuje za třetí bezpečnou zemi nebo bezpečnou zemi původu, nebo má více než jedno občanství a nepožádal o ochranu v jednom ze států, jehož občanství má. V takových případech je žádost považována za zjevně neodůvodněnou.

Internetové stránky, kde je možné získat další informace

<http://www.unhcr.cz> – Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky v Praze (UNHCR)

<http://www.mvcr.cz/uprchlici> – Ministerstvo vnitra České republiky

<http://www.azyl.cz> – Organizace pro pomoc uprchlíkům (OPU)

<http://www.helcom.cz> – Český helsinský výbor-Poradna pro uprchlíky (ČHV-PPU)

<http://www.p-p-i.cz> – Poradna pro integraci (PPI)

<http://www.ecre.org> – European Council on Refugees and Exiles

<http://www.amnesty.org> – Amnesty International

